

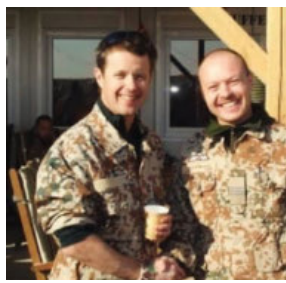
MORGENAVISEN

Mediekonkurrence for skoler 2025

Valg

Ole Kirk's Fond BØRNS VILKÅR KL

Militæret ændrede mig
"Jeg var på farlige missioner som min mor ikke måtte vide noget om" Side 5

Lillebælt News

Lamaerne hygger sig i glad zoo Foto: Sofie Elisabeth Kähler hagstrøm

GLAD ZOO MENER AT DYRENE ER VIGTIGST

■ Glad zoo mener at dyrevelfærd er meget vigtigt i deres zoo

AF SIRI AUGUSTA SOFIA OG SOFIE

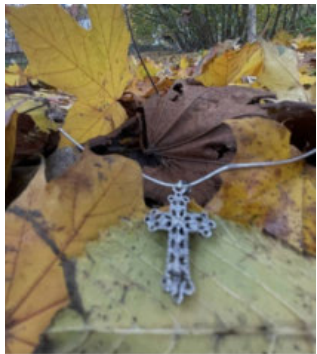
I glad zoo kan der arbejde handicappede. Glad zoo er nemlig sponsoreret af glad fonden for de arbejder på at folk med handicap kan arbejde flere steder. De har

over halvfjerds forskellige dyre- og fuglearter, Der er både emuer og slanger og afrikanske vildhunde. Emuerne kommer fra Australien. Selvom at de er vant til varme, kan de godt overleve i det danske vejr. Emuer er nemlig vant til at klatre op af stejle bakker og bjerge. I glad zoo har de lavet indhegningen med bakker og bump, smattet og fast jord til emurne.

Afrikanske vildhunde er truet i naturen, så det er ret godt at de er i glad zoo. Glad Zoo er en af de eneste zoologiske haver, der har afrikanske vildhunde. Vildhunde ligner ræven meget og folk tror ofte, når de ser dem, at de er ræve. Afrikanske vildhunde kommer i naturen oprindeligt fra Afrika syd for Sahara. Glad Zoo åbnede for første gang i 1995. Glad Zoo hed

tidligere "bonnie Zoo" Glad Zoo drives og er ejet af Glad Fonden og de arbejder hårdt på at folk med handicap kan arbejde flere steder. Glad Zoo er en lille zoo, der har ca 40.000 besøgende hvert år. Parken er meget børnevenlig med mange legepladser og mulighed for at komme tæt på mange af dyrene. Dem der arbejder i glad zoo arbejder hårdt hver dag og tager

mange valg fx hvad for noget mad de skal købe og hvordan de skal fodre dyrene, fx om de skal gå ind til dem eller om de skal give det igennem hegnet. I glad zoo kan man donere sine døde kæledyr, såsom marsvin og kaniner, geder og lam, hvis man donere bliver de brugt til fodring af rovdirene.

Kors i skoven Foto: Bastian Louis
Jusjong Steckhahn Ahlmann

Hvorfor religion?

■ Hvorfor vælger folk de religioner de gør og hvorfor ikke noget andet og ændrer deres tro på deres liv

AF AUGUSTA ASTORP-SCHEEL,
VIOLA VÆDELE-LARSON OG
LAURA KJÆR BUHL

Hvad for nogle religioner er der?

Der er mange forskellige religioner, fx der er kristendommen, islam, hinduismen, buddhismen og jødedommen. Hver religion tror på noget forskelligt, kristendommen tror på gud og Jesus og skal oftes konfirmeres, men det kan også være at ens religion ændre på ens livstil, og hvad man kan og ikke kan, fx ikke kunne have et stykke tøj på, eller alt muligt andet der er også nogen der ikke har religion, men tror på videnskaben, eller har deres helt egen tro. Der er selvfølgelig også nogen, der tror på både, fx kristendom og videnskaben. Ens religion kan også betyde, hvad man synes er rigtigt og forkert, som fx om man synes, at abort er okay. Der er mange, der synes, det er okay, men nok også lige så mange, der ikke synes det er okay. Og så er der også det med at vores tro skaber arbejde, for man kan jo arbejde som fx præst, og vores tro har betydet meget i fortiden, som fx da Danmark blev protestantisk.

Modeshow med tøj fra Han Kjøbenhavn i Carlsberg Byen. Foto: Emil Bay

Går folk op i mode?

■ Vi har interviewet børn og unge i Strib om de går op i mode?

SKREVET AF: MARIUS LUND
ADELHARDT, BIRK BRANDT
GROVE OG FREDERIK OLESEN

Vi har snakket med en masse børn og unge rundt på Strib Skole. Vi spurgte dem om mode, og om de går op i mode. De blev fx spurgte, om de tænker over hvad andre tænker om deres tøjstil, og hvilke valg de tager omkring tøj og mode. Der var mange der gik op i mode, fandt vi ud af men imens var der også nogen, der ikke gik op i mode. Det var mest, det små børn som ikke gik op i mode, og det var mest de lidt mere ældre som gik op i mode, det var meget forskellige ting som gjorde at de gik op i mode, som fx at de synes det var vigtigt at se flot ud og det hjælper på selvtilliden. Nogle voksne mener at drenge tøj ligner det samme, baggy pants, helt hvide t-shirts, det er det der er i mode lige nu. For

unge drenge, og for piger er det sweatpants der er lange og nederdele og hvide jeans, nogen går også i stort tøj fx for lange trøjer og store bukseben. Der var også rigtig mange der svarede at deres forældre betalte for deres tøj, og nogle af de mindre var det også deres forældre der bestemmer hvad tøj de har på, men de ældre siger at de for det meste selv betaler, og at de helt selv bestemmer, vi viste dem også nogle billeder af 2 personer, en glad med Hello Kitty og en emo, svarene var meget forskellige nogle mente at den ene var sur, og den anden var glad, nogle andre sagde at den ene var meget emo og gangster og den måske var lidt barnlig.

Laura Lava.

Vi har spurgt Laura Lava om mode og hendes job. Laura Lava hun arbejder som stylist, og garderobe ekspert hendes job er at style andre folks tøj, som garderobe ekspert skal hun samlesæt af det tøj de har i deres garderobe. Hun har

arbejdet som styler og garderobe expert i 8 år, hun er meget glad for hendes job, og hun vil ikke have et andet job. Hun plejede at samle små sæt af hendes tøj da hun var lille, og senere gik hun på handelskolen og blev skrædder. Hun synes det er vigtigt at tænke over hvilket tøj man tager på, hun synes også at det hjælper på humøret og energiniveauet. Vi spurgte også Laura Lava om hun styler efter trends/mode, hun sagde at hun har arbejdet som trend forecaster, og hun siger at trends kommer til hende, hun op søger ikke trends. Vi spurgte hende om hun tænker over hvad unge går i og det gjorde hun, hun sagde hvis man går forbi en folkeskole ligner det alt sammen hinanden, og det er tit de samme kedelige matte farver, baggy bukser, halskæder og samme kedelige trøjer.

Marsvin i Lillebælt Foto: Naturpark Lillebælt

Har Lillebælt problemer?

■ Ifølge naturvejleder Annette Weiss er iltsvind blevet et kæmpe problem for de danske farvande.

AUGUSTA ASTORP-SCHEEL, SIRI KAMSTUP MOSER, SOFIA ALBERTINE RISSKOV HØJLAND, SOFIE ELISABETH KÅHLER HAGSTØM

Fiskeri har været betydningsfuldt længe for Lillebælt. Kommunerne gør, hvad de kan, for at beskytte hav klimaet. Det har skiftet fra godt og dårligt, og nu er vi ved at være ved bunden. De har plantet skove og levesteder i havet, de bruger meget ålegræs, for tang er godt for levesteder. De kaster også sten i vandet, for så kommer der tang på efter noget tid, og så er det et levested for en fisk eller et havdyr. De snakker alle sammen om klimaet på landjorden, men hvad med det under

vandet. Vores vand i Danmark er jo lidt mere grumset end i de varmere lande - der kan man kigge i det koral blå vand, og man kan se helt ned til bunden. Men er der nogen som har set det under vandet i Danmark? Der er fx mange fisk, som er ved at uddø. Især torsken vil de gerne passe på. Fiskene mangler steder at bo, for der er faktisk ikke meget tilbage af tang og levesteder. Mange steder er der bare havbund, hvor intet dyr kan bo, og der er der også stor mulighed for at blive spist.

Som man lægger mærke til, er der blevet brugt mange sten. Der bliver brugt sten til huse og til pænting og pynt oppe på land og nu er der ikke mange sten tilbage så der er brug for levesteder.

Pas godt på fisken

I Naturpark Lillebælt mener de, at det er vigtigt, at

vi passer på fiskene. Der har også været alt for meget overfiskeri, folk begynder mere og mere at fokusere på havet, for der bliver færre og færre fisk. Folk lægger måske ikke helt mærke til, at det er noget specielt, men det vi køber i supermarkeder, betyder jo meget, for fisk bliver brugt og spist meget, især når det er, at vi tænker, at vi spiser for meget kød.

Ifølge Annette Weiss er det godt, at vi ikke spiser så meget kød, men vi bliver også nødt til at vælge hvilke fisk, vi spiser. Der er flere og flere, der tænker på det, der er under vandet, men man er nødt til at forstå, hvad problemet er, for rigtigt at vide, hvor slemt det er blevet. Lige nu gør klimaforandringerne meget i havet, så det er svært at se, hvad der sker, så det undersøges. De fleste af os aner ikke, hvad der sker lige nu, det er derfor

Naturpark Lillebælts naturvejledere fortæller så meget om havet.

Mere fokus på dyrene i havet

Vi fokuserer på dyr oppe på land fx koen, men hvad med fisk? Annette Weiss fortæller alle aldersgrupper om havet. Hun snakker både med vuggestuebørn og dem, der bor på plejehjem. Når Annette snakker med vuggestuebørn, taler hun meget om, at fx krabben er sød og sjov og vi skal passe på fiskene der bor i havet, men når man fx går i 6. klasse, er det en lidt anden historie. For der er kommet for mange krabber. De har prøvet at fjerne tang, men vandet bliver også mere grumset. Der er også kommet færre og færre muslinger, som gør, at der kommer mere og mere iltsvind, hvilket gør, at fisk ikke lever så godt. Lige nu betyder

krabber ikke så meget, men det kan de komme til at gøre.

Vi bliver også nødt til at passe på, at krabber og andre fisk og havdyr ikke bliver udryddet. Det er dårligt for havmiljøet, at der kommer skrald i vandet, og klimaforandringerne kommer blandt andet til udtryk gennem oversvømmelser.

Hvaler på afveje

Det er noget kommunerne arbejder på, for det er ikke kun Lillebælt, der har problemer, det er hele Danmark. Nogen gange er der kommet hvaler ind i Lillebælt, og ifølge Annette Weiss, er det fordi, at de kommer fra de varmere lande, og så svømmer de i en forkert retning, og så ender de her i Danmark, hvilket "forstyrrer" fx marsvinene, som egentlig har det godt. De har nemlig ingen fjender normalt, men når der kommer hvaler, så

kan det blive lidt farligt for marsvinene. Så har de en fjende oven i os mennesker, og det gør, at der bliver mindre af marsvinene.

Her har Bjørk Nørremark vundet bronze til PL Foto: Foto: Lars Møller / para-sporten Danmark

Elite atlet, PL Vinder og handicappet Alt det er Bjørk Nørremark

■ Hun er handicappet men en mega super atlet - alt det virker jo fantastisk, men hvad for nogle valg har hun været nødt til at tage?

AF CHRISTINE IRIS NANNERUP

Bjørk føler sig ikke handicappet. Hun føler bare, at hun mangler en hånd, og hun synes, det er lige så mærkeligt at have to hænder. Hun ved jo ikke, hvordan det er. Hun har jo altid levet med, at hun har én hånd, så når folk spørger Bjørk Nørremark, 23, er elite atleten inden for atletik, og hun har vundet bronze til PL.

PL er en forkortelse for Paralympiske Lege. De paralympiske lege er det samme som de olympiske lege, det er bare for mennesker med fysiske handicap. Det blev først grundlagt som Stoke Mandeville Legene i 1948 af Dr. Ludwig Guttmann. Dengang var det kun for skadede soldater.

Vi har talt med Bjørk Nørremark om de valg og beslutninger, hun har truffet i sit liv.

Hvilke valg har du taget pga. din hånd?

Jeg bliver nogle gange nødt til at tænke i kreative løsninger, f.eks. da jeg skulle lære at binde snørebånd, lærte jeg det på en anden måde, end min tvillingesøster gjorde.

Hvilke valg har du været nødt til at tage i forhold til, at du udøver sport på et så højt niveau?

Når du vælger noget fra, vælger du også noget til, kan man sige.

Påvirker det dit sociale liv?

Det gør det i den grad, at

der er nogen ting, jeg ikke kan deltage i. Jeg har for eksempel ikke en spontan eftermiddag, hvor jeg kan tage ud og drikke kaffe med mine veninder, fordi jeg har sat hver eftermiddag af til træning, så på den måde påvirker det mig en del.

Har du et råd til andre med et handicap?

Hvis man har den rigtige indstilling, så ser man bare muligheder frem for begrænsninger, så husk altid at prøve og aldrig give op på forhånd.

Bjørk Nørremark har en tvillingesøster, og det er noget, der betyder rigtig meget for hende. De har et helt specielt bånd. Hendes tvilling hedder Carla Nørremark og hende og Bjørk har en kunst virksomhed, som hedder Some Other Waves.

De maler lofte og vægge sammen. Bjørk siger, at de kan kommunikere helt uden ord eller tegnsprog. Hun ved godt, at det er det, alle som har en tvilling siger, men det passer faktisk. Bjørk Nørremark har også en lillebror, men han er ikke offentlig. Men Bjørk siger, at hun elsker dem begge lige højt, selvom hun er på samme alder som Carla, og at hun har de samme værdier som Carla. r hende, hvordan det er kun at have én hånd, spørger hun tilbage: "Hvordan er det at have to?", fordi det er sådan det er for hende.

Bjørk Nørremark siger, at hun altid er blevet opdraget med, at hun er helt ligesom alle andre. Hendes forældre har aldrig lavet et nummer ud af, at hun er handicappet. Så derfor tror hun ikke på, at hun er

anderledes. Hun tror på, at alle er anderledes. Der er ikke nogen, der ligner hinanden fuldkommen. Alle er perfekte, som de er. Bjørk er aldrig blevet mobbet. Hun siger selv, at det måske er fordi, hendes søster altid har været der til at passe på hende eller forsvare hende, når det bliver svært, eller at hun bare altid har været en meget stædig pige.

Der var ikke nogen, der turde bare lige gå over til Bjørk og drille hende, fordi Bjørk skulle man altså ikke drille, for Bjørk var Bjørk. Hun siger, at man nok godt kan fornemme, at hun er en stædig pige, hvis man for eksempel kigger på det, hun har opnået. For det er jo mega sejt.

Bjørk har vundet bronze til PL, hvilket er helt vildt. Bjørk Nørremark har sagt, at hun aldrig laver nogen former for ritualer, inden hun går ind og springer, men at hun altid har en form for rækkefølge, når hun gør sine ting, for eksempel tager hun altid sine strømper på først, og hun holder altid sin tidsplanen. Så er hun altid klar lige til tiden, og hun skal ikke stresse, før hun går ind og springer. Hun laver virkelig meget atletik. Det var faktisk ikke længdespring, hun startede med. Det var bare alle former for atletik. Men hun var bare virkelig god til længdespring, så det var derfor, det var det, hun endte med, fordi hun simpelthen kunne hoppe langt. Selvom det man huske Bjørk fra, er, at hun har vundet bronze til PL, så har hun også vundet bronze til VM, hvilket er vildt sejt.

Bjørk Nørremark er, hvad man kan kalde for en dansk super-atlet. Det er

ikke mange, der faktisk ved hvem hun er, og der er faktisk heller ikke særlig mange, der ved hvad PL er. Og det er jo faktisk for dårligt, for de er jo lige så store stjerner som dem til OL. Det er også bare i det hele taget mega svært at kvalificere sig til PL, så at hun har vundet noget, er så STORT!

Da jeg var cirka 14-15 år, fik jeg sådan en dårlig vane. Jeg begyndte, helt uden at tænke over det, at gemme min hånd f.eks. bag et net eller i ærmet, så det påvirkede mig jo en del på den måde, at jeg faktisk var flov og jeg var jo aldrig kommet ind i parre sporten hvis ikke det var for min hånd så det har jo på den måde været en kæmpe mulighed for mig jeg har altid været en meget stædig pige så jeg har altid villet kunne det samme selv om jeg mangler en hånd det skulle i hvert fald ikke forhindre mig i at gøre det jeg gerne vil. Her er der lidt fakta om PL. De paralympiske lege organiseres af den Internationale Paralympiske Komite (IPC). De paralympiske lege afholdes i samme by som OL kort tid efter de olympiske lege. Danmark har deltaget siden 1968 og har siden haft stor succes især siden de paralympiske lege i 1984 i New York. legene er blevet målt som det tredje største sports event efter OL og VM i fodbold

Vi har valgt dette billede fordi det viser en nervøs dreng og man kan også se at drengen går meget ind i sig selv FOTO: SENSITIV BALANCE

Er du nervøs før sport.

■ vi har fundet ud af at på et helt mellemtrin med 153 elever er 11,75% nervøse inden de skal til deres sporten

Bastian Ahlmann og Silje Bjergaard
Nervøsitet inden sport

AF BASTIAN AHLMANN OG SILJE BJERGAARD

Vi er to elever fra Strib Skole, der har været ude at stille nogle spørgsmål. På mellemtrinnet (4.-6.klasse) har vi har spurgt 153 skole elever om disse spørgsmål:

1. Hvor mange er i i jeres klasse?

2. Hvor mange i jeres klasse går ikke til sport? Og er det fordi, I er bange for det pres, der måske ville være til den sport, I egentlig gerne vil gå til?

3. Hvor mange i jeres klasse går til en sport? - Men enten føler eller har følt nervøsitet inden I skulle til jeres sport?

4. Vi spurgte også, om vi måtte låne tre elever ud fra deres klasselokaler, og så stille dem spørgsmålet der lyder på, om de tænker, at hvis at de havde en ven, som skulle til en sport, men faktisk ikke havde lyst til at tage til sporten, fordi de er nervøse, og er bange for presset. Men personens forældre sagde, at han/hun skulle til sin sport. Om eleverne så tænker, at deres ven selv må bestemme, om de ville til deres sport. Eller forældrene siger, man skal til sporten.

Fordi det kan jo også vække et stort pres eller en nervøs følelse hos nogle.

Hvis man føler nervøsitet inden en sport, kan det også sætte sig inde i dig.

Morten (som er ham der står i midten) og to andre efter en farlig og hemmelig opgave i Kosovo i 2001 Foto: (privat foto)

Militæret ændrede mig

■ Morten Kjær Buhl og Michael Nielsen Grøngaard, og deres pårørende siger, at det er et valg at vælge militæret og være soldat. Det kan have store konsekvenser både på godt og ondt, og at det kan ændre dem, der har noget med det at gøre.

LAURA KJÆR BULH, BENEDICTE JENSEN, OSCAR BITZ TRABERG, MAYA DAHLMANN NYGAARD THOMSEN

Derfor valgte Morten at være i militæret

Morten Kjær Buhl siger, at for ham stod det meget klart, at han skulle være i militæret, for både hans far og storebror var i militæret. Og fordi han så meget op til dem.

For ham var det lidt af en slags drengedrøm at være i militæret og han havde ikke tanker om at blive noget andet når han blev stor. Fordi hans far og storebror havde været udsendt, havde det påvirket ham direkte og indirekte, da han var lille.

Morten siger også en hel masse ting om hvad han har oplevet, og hvordan det han har oplevet har påvirket ham i både positiv og negativ retning, men at oplevelserne har gjort ham klogere på hvem han er og hvad han er i stand til.

Vi spurgte også om hvornår han startede i militæret: i 1999 ved den Kongelige Livgarde, hvor han havde den opgave på Amalienborg at kommandere de andre. Morten sagde også, at hans far var meget stolt af at se ham beskytte dronningen, han sagde også at han fik mange gode venner, men desværre har han ikke kontakt til dem længere.

Udsendt for Danmark

Morten har også fortalt om hvor han har været udsendt han siger dette:

Han var udsendt til et land i det tidligere Jugoslavien, der hedder Kosovo.

Der havde været en kort, men voldsom krig mellem Serberne og Albanerne i landet, og NATO skyndte

sig at stoppe krigen.

Man havde lært en del af bl.a. krigen i Bosnien, der også var en del af det tidligere Jugoslavien, hvor krigen var meget, meget ødelæggende og forfærdelig.

Morten syntes at det var spændende at være udsendt, og han siger at det er lidt ligesom at træne at spille fodbold i lang tid og så endelig få lov til at spille kamp og at fordi han syntes at det var spændende meldte han sig også frivilligt til ekstra opgaver. Nogle af dem var ret farlige.

Han siger at det nok lyder mærkeligt, men det kunne bare ikke blive farligt nok.

Farlige missioner; min mor måtte ikke vide noget

Vi spurgte Morten om han ville fortælle om en af de farlige og hemmelige missioner, som han havde meldt sig til.

Her er hvad han fortalte: Vores vigtigste opgave var at finde så mange af lokalbefolkningens våben, så de ikke kunne skyde på den gruppe, de ikke kunne lide, eller os. Vi lavede mange checkpoints, hvor vi undersøgte folks biler, dog uden den store succes. Andre gange undersøgte vi deres huse meget tidligt om morgenen. Men vi fandt ikke særlig mange våben, og de lokale ville ikke fortælle os hvor de gemte dem. Derfor måtte vi holde øje med dem, uden at de vidste, at vi var der.

Tre gange meldte jeg mig til en hemmelig opgave, hvor vi i ly af natten skulle snige os ind på forskellige landsbyer, hvor vi mistænkte de lokale for at gemme våben.

Vi blev ofte sat af langt væk fra landsbyen og skulle så i mørket finde frem, gemme os og holde øje med hvad der skete hele natten. Og inden det blev lyst, var vi væk igen.

To af gangene blev vi sat af på den ene side af et bjerg, og skulle så gå op over bjerget og igennem en landsby, der var blevet ødelagt i krigen, hvor vi ikke var helt sikre på om der var landminer, for at komme

hen til et godt udsigtspunkt. Det var meget spændende, fordi vi på ingen måde måtte blive opdaget og fordi den viden vi fik var vigtig for at vi kunne løse vores opgave.

Morten har faktisk aldrig fortalt sin mor om disse missioner, da han havde lovet hende, at han ville passe på og ikke tage nogen chancer.

Morten fortalte os om hans medaljer: han fik en NATO medalje for at være udsendt, to marchmedaljer og en fra forsvaret som var en særlig medalje til alle der havde været udsendt for Danmark fra 1948-2009.

Fortryder du dine valg?

Vi spurgte også Morten Kjær Buhl om han ville have valgt militæret igen med sine erfaringer, hvis han fik chancen, og til det svarede han at det ville han gerne. Han har haft mange gode oplevelser og dårlige, men det har været med til at gøre ham til den han er i dag. Vi spurgte ham også om han fortryder at han valgte militæret og til det svarer Morten dette: Nej jeg fortryder ikke at jeg valgte militæret. Det har ændret mig. Men jeg fortryder det ikke.

Morten fortryder måske nogle af de valg som han har truffet, mens han var soldat.

F.eks. så fortryder Morten, at han ikke tog med flere af sine venner til Irak, da han fik chancen. Men samtidigt, så er han glad for at han ikke tog af sted, fordi de oplevede nogle rigtig slemme ting, og flere af dem har det svært med deres oplevelser den dag i dag (PTSD). Det er faktisk noget, som Morten har dårlig samvittighed over nu.

Han siger: Måske kunne jeg have hjulpet, gjort noget, der gjorde, at deres oplevelser var anderledes. Men måske havde det ødelagt mig eller i værste fald slået mig ihjel - og så havde jeg jo aldrig mødt min kone eller fået mine to børn eller Magnus Kjær Buhl og Laura Kjær Buhl, så i sidste ende fortryder jeg det ikke

alligevel.

Hverdagen som soldat

Han fortalte også om hvordan de trænede. Han sagde dette: Vi trænede rigtig meget, både fysisk og mentalt. Rigtig meget med våben; vi skød en masse med vores geværer og trænede kamp-teknik mange forskellige steder. Vi lærte at kunne kæmpe i skove, i byer og huse.

Det var hårdt fordi, man trænede indtil at alle kunne det de skulle kunne til perfektion, da det i sidste ende kunne koste os livet, hvis en ikke havde styr på deres opgave.

Og fordi Morten var soldat ved Livgarden, skulle de også lære at gå i takt, lave eksercits og lære alt hvad de havde brug for at vide for at kunne stå vagt ved Dronningen. Og selvfølgelig når man træner skal man også have mad, så han fortæller dette om det de fik at spise: Vi fik altid meget at spise, og for det meste var det rigtig godt, når vi var på kaserne.

Når vi var på vagt, fik vi ofte mad, der kunne varmes i mikroovn, og når vi var på øvelser, fik vi altid feltrationer/færdigpakket og komplet måltid.

Lige nu skal han dog ikke spise feltrationer længere, for han er uddannet skolelærer med en kone og to børn og en hund.

Derfor valgte Michael at være i militæret

Vi har snakket med Michael Nielsen Grøngaard om det samme som Morten, og til det første spørgsmål som er hvorfor valgte du at være i militæret til det svarede han: Det har altid haft min interesse. Min far fortalte altid glædeligt og levende omkring det at være soldat. Og efter min værnepligt og første udsendelse, fangede det bare min smag, med disciplin og spændende oplevelser.

Han fortalte også om hvor han har været henne, han sagde f.eks dette:

Jeg har set steder rundt om i verden, som jeg ikke

ville kunne have set som civil. Blandt andet Afghanistan og Irak. Jeg har været på øvelser i både Norge, England og Spanien.

Væk fra familien igen og igen

Michael fortæller også om hvor han har været udsendt henne: Jeg har været udsendt 12 gange.

Jeg har været i Kroatien (1 gang), Bosnien (2 gange), Kosovo (4 gange), Irak (2 gange), Afghanistan (2 gange) og Letland (1 gang).

Og til det at være udsendt siger han også dette: Jeg kan som sådan godt lide at være udsendt. Jeg ved hvad jeg skal lave og der er spænding og nye oplevelser. Der skal ikke tænkes på de daglige hverdages ting som indkøb og rengøring. MEN.. der er også afsavnet af mine børn og familie. Men i dag kan jeg via telefon/internet komme i kontakt med dem næsten hver dag.

Vi spurgte også ind til de særlige opgaver han måske har haft, og til det spørgsmål svarede Michael dette: Særlige opgaver? Jeg har siddet på det der hedder Kommandokontor det meste af min tid i Forsvaret, men... Jeg er blevet sendt ud midt om natten i Afghanistan for at køre patrulje mellem to lejre.

Jeg har udfyldt rollen som skytte på en bil i Afghanistan, fordi vi havde en der døde. Jeg blev sendt til Irak for at afløse en, der skulle hjem til sin familie. Og der kørte jeg ca. 5.000 på cirka 3 måneder

hvem snakker vi om?

Morten: lige nu bor morten i strib han er 46 år og han har kone Jannie Kjær Buhl og børn Magnus og Laura Kjær Buhl. Han har også en hund og arbejder som skolelærer på Østre skole. Michael: lige nu bor han i Holstebro. han er 54 år gammel og bor sammen med hans kone Anne Kirstine Nielsen Nejrup og en af hans tre døtre fordi de to andre er flyttet hjem fra og selvfølgelig hans hund lige nu arbejder han med 14-15 årige som skal

smage lidt på militæret. Og se om det er noget for dem i fremtiden.

Hvordan er det at være pårørende til udsendte soldater?

Vi har besøgt Annemarie Nielsen, Morten og Michaels mor. Vi har også spurgt Mia Maia Nielsen Nejrup, Michaels yngste datter, der går i 8.klasse, og de fortæller begge om hvordan det er at være pårørende til soldater, der udsendes til farlige steder.

Annemarie fortæller, at det var hårdest de første par gange, men det blev lettere både fordi at man kunne skrive breve og med tiden skrive sms-beskeder eller ringe. Men også fordi at jo mere det skete, jo flere gange har man oplevet det, og selvom det var hårdt, så bliver det lettere med tiden.

Mia Maia har det ikke på samme måde, for da hendes far blev udsendt for første gang, var hun 1 år gammel, så for hende blev hun mere nervøs med tiden og alderen. Og fordi han har været udsendt så meget, har Mia Maia fået en lidt stærkere relation med sin mor. Fordi uden at gøre det med vilje, så har Michael været væk på første skoledage, fødselsdage og andre vigtige ting eller dage. Men Mia Maia har jo haft en masse gode oplevelser med sin far, så det eneste trøst var savnet og at sige farvel for en periode af tid, som for det meste er 3-6 måneder.

Hun siger, at hun specielt husker, at han skulle udsendes på hendes 11 års fødselsdag.

Mia Maias alder ved Michaels udsendelser:

- 1.gang 2012, Afghanistan 1 år gammel
- 2.gang 2014, Kosovo 3 år gammel
- 3.gang 2019, Kosovo 8 år gammel
- 4.gang 2022, Irak 11 år gammel
- 5.gang 2024, Letland 13 år gammel

fortsættes på side 7

Unge valg og beslutninger

Billeshave efterskole

Billeshave efterskole ligger i Middelfart ved siden af en skov. Der er 8 linjer fx, Skate, Ridning, Gastronomi, Kunst, Keramik, Adventure ski, Adventure classic, Brand, Politi, Militær, & Cambridge English young traveler.

Der er 135 elever på Billeshave efterskole og der er plads til 137 elever- alle efterskolens elever starter søndag den 11 august, Og slutter onsdag den 25 juni.

Der er 247 efterskoler i Danmark i 2025, og der er mange forskellige efterskoler. Nogle der har mange fag og andre, hvor det har mest at gøre med fx idræt. Der er også nogle for unge med særlige behov. I 2023 var der 32.000 elever, der gik på efterskole. Det er 7 tusind elever mere end i 2013. Der er 7.136 som går eller skulle have gået i 8-9 klasse . Og 25.090 elever i 10.klasse.

På Billeshave efterskole.

De unge på Billeshave efterskole vælger Billeshave Efterskole, fordi de har forskellige linjer som fx ridning, skate og kunst, og fordi de niveaupdelte klasser. Niveaupdelte klasser betyder, at du kommer i klasse med nogen, der er på niveau som dig. Nogle gange kan det godt være hårdt, hvis man ikke ser sin familie over weekenden, men det er okay. Det er meget anderledes at bo på efterskole end at bo fx i København.

Fællesskabet er vigtigt

Det bedste ved efterskolen er helt klart fællesskabet. Lærerne vælger at arbejde på efterskolen, fordi de kan arbejde med noget, der også er deres hobby, De kan rigtig godt lide at arbejde på efterskolen, der er fire lærer der bor på efterskolen. Det bedste er at følge de unge i deres udvikling.

Af Layan Marmar, Viola Vædele-Larson og Linus Sejer Revsbech Jensen

Billeshave efterskole FOTO: BENT OLSEN

det er nogen der bliver klippet Foto: By kreiller

Forretninger er glade for Strib

■ Forretninger er glade for Strib på grund af alle de smilende mennesker der kommer ind i forretningen.

AF AXEL SOMMER, MARTIN GLANS, JULIUS LYKKE, LIAM FAURHOLT.

Der er nogen der har interviewet forretninger i området Strib og fundet ud af at forretninger godt kan lide Strib og at de ser det som en dejlig by, hvor der er søde folk der snakker og smiler meget. Der er nogen der har interviewet nogle af forretningerne her i Strib, de spurgte først ejeren af café Stribo-19. han sagde han så at der manglede en cafe i lokalområdet, så han købte et hus og begyndte at lave mad, is og milkshake, han har også kørt food truck. Han valgte Strib fordi han godt kan lide lokalområdet, og nu er han begyndt at sælge rotiseret kylling som han også gjorde i food truck. Han tog også en uddannelse

som VVSER, tømrer og gastronom, han har også lavet kunst engang. Af en nyansat forventer cafeen at folk ved hvad de skal gøre og at de gør deres arbejde, han siger at han ikke er så god til at give ordrer, han siger også at der altid er noget at lave så han har ikke særlig meget fritid. han er altid glad for at se kunder der bliver glade for hans mad. Xstatic* de har også interviewet Xstatic, ejeren sagde at hun valgte Strib fordi hun boede i Strib og hendes børn gik på Strib skole så det var bare lettere. Hvis hun ikke kunne blive frisør ville hun blive blomsterbinder men hun havde altid ønsket at blive frisør så det valgte hun at blive. Hun har været i lære hos en anden frisør før hun startede sin egen forretning, hun har også taget frisør uddannelse, hun tog også handelsuddannelse. Da hun tog uddannelsen hed den EFG, men nu hedder den vist EUX. Hun forventer også at nyansatte

kan snakke med folk og at de skal være gode i tøjet, det med håret skal de nok lære dem men man skal bare være god til at snakke med folk. Hun synes at det er dejligt at arbejde i salonen og at der kommer mange søde kunder ind i butikken, der giver anledning til smil og grin. Hun har det også meget godt med sit arbejde og er altid glad for at se nye kunder. Hun synes ikke at hun fravalgte noget for at blive frisør. Xstatic startede i 2005 da Charlotte Faurholt startede salonen. Strib er en god by at have en butik på grund af at mange mennesker kender hinanden, så de lærer hurtigt dit navn, og du lærer hurtigt deres navn, så bliver det lettere at snakke sammen når man kender hinandens navn. Der er mange gode grunde til at starte en forretning i en lille by, fx at der er mindre konkurrence og så er det også billigere, at få en butik i en lille by.

Fortsat fra side 5: Militæret ændrede mig

Livet som professionel soldat på godt og ondt

Vi spurgte også ham om maden og han sagde dette: I dagligdagen herhjemme spiser jeg min madpakke jeg har med hjemmefra. Ellers kan jeg spise i vores cafeteria på kasernen. Når vi er på øvelse får vi det der hedder "Feltration". Det er en kasse med mad til 24 timer (morgen/middag/aften + snacks). Når jeg er udsendt, spiser vi enten i cafeteriaet eller feltrationer. Fordi venskaber jo også fylder meget, spurgte vi ham om han fik nogle gode venner mens han har været i militæret. Til det spørgsmål svarede han dette: Min bedste kammerat, mødte jeg som værnepligtig i Haderslev i 1991. Og vi mødes stadig og snakker om gamle dage. Men selvfølgelig træner de også så til det svarer han det her: Uha, vi træner/øver os hele tiden for at blive gode til det vi laver. Vi plejer at sige; "Train as you fight". Vi træner med skydning, kørsel i terræn, førstehjælp så vi kan redde hinanden hvis vi bliver såret. Vi træner vores fysik, med løb og styrketræning. Vi vedligeholder vores køretøjer og udrustning, så det virker og holder længere.

Det gode og det dårlige

Vi spurgte ind til hvad Michael synes var træls og hvad der var fedt. Han svarede, at det træls var savnet af familien, og når han mistede kollegaer, der døde. Det der var fedt var spændingen og de nye oplevelser og vennerne. Og så sagde Michael at meget tid i militæret betyder, at han har fået omkring 20 medaljer. Michael fortalte også at mange af disse medaljer har han fået for sin tjeneste som udsendt, som belønning for de mange år i Forsvaret, og mit arbejde for Veteraner i Danmark. Han siger også at de ting han har fortrudt omkring militæret er blandt andet savnet af sine børn og familie. Og de bekymringer, han har pålagt dem. Efter at Michael har været i militæret i så mange år, så spurgte vi ham også om, hvad hans opgave i militæret er lige nu? Hvad var den tidligere? Han svarede dette: Jeg er lige skiftet til en ny stilling, hvor jeg skal tage mig af 14-15 årige skoleelever, der kommer ind i en uge for at "smage" på, hvordan det er at være i Forsvaret. Ellers har jeg siddet i en Administrativ stilling på det der hedder Kommandokontor ved diverse kompagnier/ eskadroner de sidste 30 år. Men hvad synes Michaels familie og børn om det, når han har været udsendt? Det spurgte vi ham også om og han svarede: Jeg har følelsen af at de er stolte af mine udsendelser, MEN de synes BESTEMT IKKE det har været fedt at skulle sende mig til en masse farlige steder. Specielt ikke når jeg er rejst på deres fødselsdag eller første skoledag. Deres bekymringer er også vokset, efterhånden som de selv er blevet større og mere bevidst om, hvad det vil sige at være udsendt og hvilke fare det er forbundet med. Når de er små, synes selvfølgelig at det ikke er den samme opfattelse af tid og sted. Men når de bliver større, kan de jo godt forstå det der bliver sagt i nyheder m.m. Michael arbejder stadig i militæret, men han bliver ikke udsendt længere, så han kan være mere derhjemme med sin familie og hund Futte.

En stolt mor

Vi spurgte også Annemarie om hun er stolt af at hendes sønner er eller har været i militæret, og hun svarede at selvfølgelig er hun stolt af dem. Men hun ville have været lige så stolt, hvis de ikke havde været i militæret og havde været f.x. bager eller pædagog eller alle andre jobs. Hun vil altid være meget stolt af dem. Hun fortæller også, at hendes mand Jørgen havde været med i militæret, og at hun tænker, at de begge hendes sønner har haft lyst til at vælge militæret på grund af deres far. Og hun fortæller, at hun var meget stolt af sine sønner. Annemarie siger også, at hun altid var nervøs og bange, når de skulle udsendes, men hun var især nervøs, da Michael skulle udsendes til Afghanistan. Det var ekstra hårdt fordi hendes mand døde mens Michael var udsendt til Afghanistan, og familien så ham først i kirken til begravelsen, da det var svært at komme hjem. Så at vælge militæret har været noget, der har påvirket familien meget. Både på godt og ondt. Men det er alt sammen en del af deres fælles historie.

Laura Kjær buhl, Benedicte Jensen, Oscar Bitz Trabjerg, Maya Dahlmann Nygaard Thomsen

Nogen gange kan ens handlinger betyde mere end man tror Foto: Børns Vilkår

Ord kan gøre en forskel.

■ Et valg vi træffer hver dag, der påvirker andre og os selv.

AF LAYAN MARMAR

Hver dag tager vi valg. Nogle gange er det vigtige valg, andre gange er det ikke. Valg er en stor del af livet.

Nogle valg er vigtigere end andre, nemlig det valg, som drejer sig om, hvordan vi vælger at tale til hinanden, og hvordan vi vælger at behandle andre mennesker.

Nogle gange tænker man ikke så meget over det, men hver gang man siger noget, vælger man faktisk, om man vil gøre nogen glad eller ked af det.

Når et grin gør ondt. Mobning starter tit med noget småt.

Måske siger nogen for sjov, at en anden har grimt hår eller mærkeligt tøj. De andre griner, og så føles det pludselig som om, at det er okay.

Men for den, det handler om, kan det gøre virkelig ondt.

Man tænker måske: Det var jo bare for sjov.

Men man ved aldrig, hvordan den anden faktisk har det.

Folk bliver drillet over mange forskellige ting: hvordan de ser ud, hvad de har med i madpakken og hvordan de opfører sig.

De fleste, som bliver drillet, føler sig ikke trygge ved

at vise, at de er blevet kede af det. De griner måske med, og det får de andre til at tro, at det er okay, men det er det virkelig ikke.

Det kan starte med små grin, men det kan blive til noget, der gør ondt.

Man vælger også, når man ikke gør noget

Det er nemt at tænke, at man ikke har noget med det at gøre, hvis man bare står og kigger på.

Men faktisk vælger man også der.

Når man ser nogen blive drillet og ikke siger noget, så vælger man lidt at lade det ske.

Det er svært at sige stop, især hvis man er bange for selv at blive grinet af.

Men undersøgelser viser, at mange bagefter fortryder, at man ikke gjorde noget.

Nogle gange skal der bare en person til at sige stop, før det stopper.

At sige undskyld.

Selv hvis man ikke fik sagt stop i situationen, eller måske kom til at sige noget forkert, er det aldrig for sent at gøre det rigtige bagefter.

At sige undskyld viser, at man har tænkt over, hvad der skete, og at man gerne vil gøre det bedre.

Men det er vigtigt, at man mener sit undskyld.

Hvis man siger det, bare for at få det overstået, kan den anden tænke:

"Hvorfor siger du undskyld nu, hvorfor stoppede

du det ikke, da det skete?"

Et ægte undskyld handler om at vise, at man har forstået, at det gjorde ondt, og at man har lært noget af det.

Når man lærer af det, hjælper det med at træffe det rigtige valg næste gang. Måske er det der, man tør sige fra eller vælge en anden vej.

Små valg betyder meget. Det behøver ikke altid være store valg.

Et smil i frikvarteret, at man spørger nogen om de vil være med, om de er okay, eller bare lade være med at grine når nogen bliver drillet, det er også et valg.

Og de valg kan betyde meget mere, end man tror.

Når nogen tør sige noget pænt, selv når andre griner, viser det, at man ikke behøver følge flokken.

Man kan vælge sin egen vej - den, der gør verden lidt bedre for andre.

Tænk før du taler.

Lærerne siger tit at man skal tænke før man taler.

Men det handler ikke bare om at være høflig, det handler om at forstå, at man aldrig helt ved, hvordan nogen har det.

Måske har de en dårlig dag eller kæmper med noget, man ikke kan se.

Så når man vælger at sige noget pænt, eller vælger at lade være med at sige noget ondt, så har man faktisk taget et valg.

Vi kan ikke alle sammen

være bedste venner, men vi kan vælge at være venlige.

For det koster ingenting at være sød, men det kan betyde alt for den, der har brug for det.

Så næste gang du står i en situation, hvor nogen bliver drillet, eller der bliver grinet af en, så kan man tænke:

Hvilken vej vil jeg vælge i dag?

Mathias Hedegaard Nielsen Foto: Taget af Frederik Barasinski

Musik er et valg

■ Vi har været ude og snakke med Mathias Hedegaard Nielsen og Sofie Juul Lind om hvad det vil sige at arbejde med musik.

BENEDICTE JENSEN, LAURA KJÆR BUHL, OSCAR BIRZ TRABJERG, MAYA DAHLMANN NYGAARD THOMSEN

Vi har snakket med Mathias Hedegaard Nielsen som er trommeslager for et bandt der hedder URO om hvordan det er at være musiker Hvordan er det at være kendt?

"Jeg ville ikke sige, at jeg er kendt-kendt, men noget af det, der nok er værst ved at være kendt, er nok, at man ikke kan gå i fred ude på gaden.

Jeg synes personligt at være musiker, det er helt vildt fedt. Man er rigtig meget sammen med sine

venner og har det sjovt, og så får man lov til at give folk nogle gode oplevelser. Jeg drømte egentlig ikke om at blive musiker, da jeg var lille. Det var først da jeg blev færdig med gymnasiet, og jeg skulle finde ud af, hvad jeg ville blive, kom jeg på, at jeg gerne ville være musiker, og så havde min far altid spillet trommer, og jeg er vokset op med det, og det lå ligesom lidt til mig.

Hjælper du med at finde på sangene?

Ikke rigtigt. Det er næsten altid artisterne selv, som laver sangene, og så spiller jeg dem live. Men det er stadig helt vildt fedt at arbejde med musik, det er ligesom at en fed hobby, der er blevet til dit job. Min yndlingsang, jeg var med til at indspille, var nok "Øresund", fordi det var

virkelig sjovt og at spille på trommer til.

Er der noget du blev nødt til at vælge fra for at opnå det, du gerne ville?

Ja, mine forældre gav mig valget om, at jeg skulle vælge enten musikken eller fodbolden, som jeg også brugte rigtig meget tid på. Men jeg valgte musikken, og det er jeg glad for. Nu var det nok heller ikke blevet til noget med fodbold, så alt i alt er jeg glad for, at jeg valgte musikken.

Vi har snakket med Sofie Juul Lind som arbejder med musik til hverdag om hvordan det er at arbejde med musikere Hvorfor valgte du at arbejde med musik?

Jeg valgte at arbejde med musik, fordi jeg syntes, det lød meget spændende at få lov til at arbejde med musik og kunstnere. Jeg har altid interesseret mig for

musik, og især elskede at gå til koncerter. Men jeg kan hverken synge eller spille et instrument, så jeg troede ikke, at der var en mulighed. Men så fandt jeg ud af, at man kan arbejde på kontor sammen med kunstnere, hvor jeg står for at markedsføre artisternes koncerter. Det er mega fedt at arbejde med musikere det meste af tiden, de er dygtige og meget passionerede omkring deres arbejde. Men det kan også være svært til tider at arbejde med mennesker, som netop er kreative og skifter mening og holdning. Jeg vil også være ærlig og sige, at det også kan være svært. Artisterne har tit mange følelser i deres projekter, da det er deres et og alt. Så i perioder, hvor det måske ikke går så godt med at sælge koncertbilletterne, så kan det være hårdt

arbejde. Det bedste ved mit arbejde er at tage til de koncerter, jeg har været med til at sælge billetter til. Så afslutter man på en måde projektet, og kan være stolt af, hvad man har opnået. Det kan også være sjovt at sidde på kontoret og opsætte kreative markenting og kampagner.

Hvilke musikere arbejder I med?

Jeg arbejder blandt andet med URO, Rasmus Seebach, Tessa, Aphaca, Kesi, Annika, Mumle, Lukas Graham, Tobias Rahim, Anton Westerlin, Christoffer, Lamin, Ida Laurberg, Saint Clara, Søs Fenger, Ukendt kunstner og Ulige numre. I alt har vi 80 artister, vi arbejder med.

Arbejder du mest hjemmefra, eller er du på dit arbejde Jeg kommer mest på mit

arbejde. Vi har et kontor i København, hvor vi sidder 35 medarbejdere og arbejder på de samme artister. Så det er alt fra dem, der booker koncerterne, dem der lejer udstyr til koncerterne, dem der sørger for regnskab til min afdeling, som sørger for at sælge billetter.

Filmen Honey kom ud den 6. Februar Foto: Billedetaget fra svendborgtidende.dk

Den kaotiske film

■ Ny spændende, sørgelig og kaotisk

MARIUS LUND ADELHARDT, BIRK BRANDT GROVE OG FREDERIK OLESEN

Denne film er et spændende kaotisk helvede, den handler om en pige der hedder Honey, Honey har også en søster som hedder

Mikala. Honey er meget genert i starten, når hun starter på hendes nye skole. Honey er også glad for musik, og derfor starter hun også i et band på skole. Der er bare det at det er kun hendes afdøde morfar som havde en ukulele som Honey "arvede". Det er den ukulele, som hun spiller på, da hun starter på hendes nye skole, finder hun

hurtigt ud af at hendes morfar rent faktisk lever. Hun går ud for at opsøge ham. Hun finder ham, hun har dog også en far, som ikke helt overholder loven, men hun bliver dog også spurgt om hun vil være med i et band, der skal optræde til Rema 1000 fødselsdagsfest.

Vores personlige vurdering af filmen er at den er

meget spændende, hvis man godt kan lide en lille smule drama, den er også som sagt meget kaotisk. Så alt i alt er det nok en god film. Men vi har også spurgt vores klasse 6.a på Strib skole og gennemsnittet af deres svar er 4 ud af 6 lavet af 6.a

Hvorfor vælger man at være med i elevrådet?

Vi har spurgt Marius Lund Adelhardt fra Strib Skole, som er elevrådsrepræsentant, hvad han synes om at være det. Vi har også spurgt ham om, hvorfor han valgte at blive elevrådsrepræsentant.

"Fordi at jeg synes, at det er fedt at være med til at bestemme noget på skolen, og hvad der skal ske på skolen. Det vil jeg gerne være en del af - og så var der nogle af mine venner, der sagde, jeg skulle gøre det".

Synes du, at du har indflydelse på skolens beslutninger?

"Ja, det synes jeg, fordi ham der styrer det sagde til os, at vi måtte bestemme over skolens årlige budget, og så skulle vi skrive forslag til, hvad vi skulle bruge pengene på".

Vi har spurgt Clara Marguerit Nannerup om, hvad hun synes om at være elevrådsformand:

"Jeg har valgt at blive elevrådsformand, fordi jeg synes, det er vigtigt at have indflydelse på skolen og være med til at bestemme, hvad der sker på skolen, og hvad budgettet skal bruges på".

Synes du, at du har indflydelse på skolens beslutninger?

"Ja, det synes jeg, for jeg skal jo repræsentere hele vores skole - både dem fra indskolingen mellemtrinnet og udskolingen, så vi har en stor indflydelse".

Christine Iris Nannerup, Benedicte Jensen